

Παστέλι: Ένα γλυκό που... διατρέχει την ιστορία μας

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Φωτο:funkycook.gr

Το παστέλι είναι ένα γλυκό από σουσάμι και μέλι. Είναι γλύκισμα τονωτικό, πλούσιο σε βιταμίνη Ε, ασβέστιο, φώσφορο, κάλιο, μαγνήσιο, σίδηρο. Οι ρίζες του γλυκίσματος χάνονται στην αρχαιότητα. Τόσο το μέλι όσο και το σουσάμι ήταν συστατικά της διατροφής των αρχαίων Ελλήνων, οι οποίοι είχαν επινοήσει διάφορα εδέσματα για να τα αξιοποιήσουν.

Αναφέρεται και από τον Ηρόδοτο κατά τον 5ο αιώνα π.Χ.:

<<ίστάντες δὲ τοὺς χοροὺς τρωκτὰ σησάμου τε καὶ μέλιτος ἐποίησαντο νόμον φέρεσθαι, ἵνα ἀρπάζοντες οἱ τῶν Κερκυραίων παῖδες ἔχοιεν τροφήν>>.

...αλλά και 1000 χρόνια αργότερα, τον 5ο αιώνα μ.Χ. από τον λεξικογράφο Ησύχιο...

Ονομασία:

Η κοινή ονομασία του παστελιού στα αρχαία χρόνια ήταν σησάμης-(ίδος). Στην αρχαιότητα αναφέρεται όμως και το έδεσμα σησάμου, που διέφερε από τη

σησαμίδα διότι παρασκευαζόταν από μέλι και σουσάμι με την προσθήκη αλφίτων (κριθαράλευρα) και σιτάλευρων.

Η ονομασία σησαμής επικράτησε μέχρι τα μέσα βυζαντινά χρόνια (Θεόδωρος Πρόδρομος «Τα κατά Ροδάνθη και Δοσικλέα»). Αντίθετα, ο Φαίδων Κουκουλές στο έργο του «Βυζαντινός Βίος και Πολιτισμός» αναφέρει «ήτο δε ο σησαμούς το σημερινόν παστέλι» και επιβεβαιώνει ότι ο σησαμούς ήταν το γλύκισμα που προσφερόταν στους γάμους, έθιμο που έφτασε ως τις μέρες μας σε πολλά νησιά του Αιγαίου και στη Μάνη. Πότε ο σησαμούς άλλαξε όνομα και έγινε Παστέλι (εξελληνισμός της λατινικής λέξης *pastillu*) είναι άγνωστο.

Ο Φ.Κουκουλές στο ίδιο έργο αναφέρει «είδος πλακούντος εκκαλείτο πάστελος ή πάστιλλος, τούτο δε και υπό το υποκοριστικόν τύπον παστέλιν αναφέρεται κατά διαφόρους αιώνας. Κατά τον Ζ΄αίωνα μ.Χ. η κατανάλωση του πρέπει να είναι τόσο μεγάλη ώστε να δικαιολογείται η λειτουργία πασταλλαρίου όπως μαρτυρείτε».

Άλλη μια εκδοχή για την προέλευση της λέξης Παστέλι είναι από το αρχαίο ρήμα πάσσω και πάττω, ο παθητικός αόριστος του οποίου είναι επάσθην και ο παρακείμενος πεπασμαι. Το ρήμα σημαίνει επιπάσσω, πασπαλίζω, περιχύνω, παντίζω, διαδικασία που δεν είναι άσχετη με την Παρασκευή γλυκισμάτων όπως το Παστέλι. Είναι πολύ λογική εξάλλου η μεγέθυνση της λέξης παστέον σε πάστελλον ή πάστιλλον, το μεγάλο δηλαδή κομμάτι όπως και το υποκοριστικό παστέλλιν.

Άλλωστε, από το ίδιο ρήμα προέρχονται και οι λέξεις παστός και πάστωμα που έχουν κοινή ρίζα με το Παστέλι.

Πηγή: [facebook.com](https://www.facebook.com)